

Patiëntenvoorlichting

Kinderen met een aangeboren heupdysplasie

Informatie voor ouders

Deze folder is bestemd voor ouders van een kind met een aangeboren (congenitale) heupdysplasie. In deze folder geven we u informatie over de heupafwijking en de behandeling.

Aangeboren heupdysplasie

Aangeboren (congenitale) heupdysplasie is een betrekkelijk veel voorkomende afwijking, die vaak na de geboorte ontdekt wordt. Het komt voor bij ongeveer 2% van alle baby's. Letterlijk betekent heupdysplasie: slecht gevormde heup. De heupkom is onvoldoende diep gevormd, waardoor de heupkop niet goed in de kom past. De kop van de heup kan ook naast de kom staan. Dat wordt heupluxatie genoemd. De afwijking komt 4 keer vaker voor bij meisjes dan bij jongens.

Een stuitligging bij de geboorte en/of heupafwijkingen in de familie vergroten de kans op een heupdysplasie. Het betreft 2 keer zo vaak de linker- als de rechterheup.

Hoe wordt een heupafwijking ontdekt?

Het is wenselijk dat heupdysplasie zo vroeg mogelijk ontdekt wordt. Op consultatiebureaus worden kinderen daarom goed onderzocht. Met een echografie (een onderzoek met geluidsgolven) en/of met een röntgenfoto is in een vroeg stadium een slecht gevormde heup (dysplasie) of naast de kom staande heupkop (luxatie) op te sporen. Bij twijfel wordt een röntgenfoto gemaakt op de leeftijd van 3 à 4 maanden, zodat de behandeling kan starten. Eerder behandelen is niet raadzaam, omdat dat voor de heupkop nadelig kan zijn.

Behandeling

De behandeling bestaat uit het spreiden van de heupjes, zodat de heupkop goed in de heupkom zit. Op die manier kan de kom zich op juiste wijze ontwikkelen. Er zijn hiervoor verschillende soorten spreidbeugels of bandages in gebruik. We noemen dit ook wel spreidbroeken. Tijdens het baden en verschonen van uw kind mag de spreidbroek af, tenzij de arts andere instructies heeft gegeven. In principe moet zo'n spreidbroek 22 à 23 uur per dag gedragen worden. Wanneer de voorgestelde behandeling wordt uitgevoerd is er een goede kans op herstel. Hoewel het lastig is voor de ouders, valt het voor kinderen vaak mee. Consequent gebruik van de spreidbroek helpt bij de acceptatie van de spreidbroek door het kind.

Behandelingsduur

De behandelingsduur is afhankelijk van de ernst van de afwijking. Meestal duurt de behandeling circa 4 maanden (dag en nacht). Afhankelijk van de echo of röntgenfoto is het ook mogelijk dat daarna nog een

behandelperiode van 4 maanden volgt, maar dan alleen wanneer het kind in bed ligt. De spreidbroek moet ook om tijdens het middagslaapje, om te voorkomen dat het kind 's nachts de beugel niet om wil. Meestal is de heupdysplasie hierna genezen, maar dat is niet altijd het geval. Daarom is controle noodzakelijk.

Een spreidbehandeling heeft het meeste effect tot de leeftijd van 1½ à 2 jaar. Daarna wordt bij blijvende dysplasie afgewacht. Heel soms is later een operatie nodig. Welke ingreep nodig is legt de orthopedisch chirurg u dan uit.

Kleding voor een kind met een spreidbroek

De kleding bij een spreidbroek vraagt niet zoveel aanpassingen. De spreidbroek kan zowel boven als onder de kleding worden gedragen. De spreidbeugel is meestal van kunststof gemaakt. Dit materiaal kan in de zomer nogal broeien. Het vrijkomende transpiratievocht kunt u opvangen met een wasbaar badstof hoesje dat u om de spreidbroek heen doet.

Om te voorkomen dat uw kind de sluitingen van het klittenband van de spreidbeugel lostrekt, is het dragen van een ruime pyjama- of joggingbroek heel handig. Ook broekjes met drukknopjes in de binnen-beennaad zijn erg praktisch.

Als uw kind een gevoelige huid heeft kunt u uw zoon of dochter het beste een katoenen maillot of broekje aantrekken onder de spreidbeugel. Soms is het door de langdurige spreidstand moeilijk om de beentjes bij elkaar te krijgen. In dat geval is het handig om in een maillot knoopsgatenelastiek te zetten om een wijde instap mogelijk te maken.

Vervoer van een kind met spreidbroek

Het vervoer van een kind met een spreidbroek lukt meestal prima, maar vergt soms wat aanpassing. Zo past het kind niet in elke wandelwagen, draagzak, fietszitje of autostoeltje. Tot ongeveer 9 maanden kan het kind met spreider gewoon nog in de Maxi Cosi en autostoeltje. Mocht dat toch niet lukken dan kan de spreidbroek kortdurend af of los. Probeer eerst of het lukt met de spullen die u al heeft. Als dat problemen oplevert, overleg dan met de arts wat de mogelijkheden zijn. Als u nog dingen moet aanschaffen, heeft u mogelijk iets aan de volgende tips:

- stuurfietszitje met open zijkant. Eventueel kunt u eerst de beugel in het stoeltje plaatsen, dan uw kind erin zetten en vervolgens de spreidbroek sluiten. Bij het gebruik van dit soort stoeltjes kunt u uw kind beter een tuigje omdoen, omdat het zo namelijk gemakkelijk voorover kan vallen
- wandelwagen met soepele zijkant of buggy met úitstekende zitting, eventueel met kussentjes op de zitting en achter de rug; beentjes over de zijkant. Let op dat ze niet afgeklemd worden door een harde rand van de zitting
- rugzitje en Easy Rider
- in een autostoeltje waarvan de zitting is opgevuld met een kussen, zodat het kind met de benen over de zijkant kan. Doe wel een tuigje of driepuntsgordel om

Ontwikkeling

In een spreidbroek kunnen kinderen minder gemakkelijk zitten, kruipen, draaien, staan en lopen. Met zitten kan wat extra steun in de rug helpen. U kunt uw kind in buikligging helpen door een kussentje onder de romp te leggen.

Als de spreidbroek eenmaal overdag enige tijd af mag, haalt het kind een eventuele achterstand vrij snel in. Wel kan het even duren voordat de benen, die zo lang gespreid zijn geweest, helemaal gestrekt kunnen worden. De meeste kinderen komen deze periode gelukkig door zonder dat zij een achterstand oplopen.

Meer informatie

U vindt meer informatie over aangeboren heupafwijkingen op de website van:

- Noordwest: orthopedie.nwz.nl
- de Vereniging Aangeboren Heupafwijkingen: www.heupafwijkingen.nl

Meer informatie voor u en uw kind vindt u op www.nwz.nl

Uw vragen

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen? Neem dan contact op met de polikliniek orthopedie van Noordwest Ziekenhuisgroep. Dat kan van maandag tot en met vrijdag van 08:30 tot 16:30 uur:

- locatie Alkmaar, telefoon 072 - 548 2500
- locatie Den Helder, telefoon 0223 - 69 6523